

**Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**  
**Факультет журналістики**  
**Кафедра міжнародної журналістики**

**ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ**

з дисциплін блоку **«Масова комунікація та інформація»:**  
 Теорія інформації та комунікацій, Світові медіасистеми

<b>Курс</b>	3
<b>Спеціальність</b>	061 Журналістика
<b>Освітня програма</b>	061.00.01 Журналістика 061.00.05 Міжнародна журналістика
<b>Рівень вищої освіти</b>	Перший (бакалаврський)
<b>Форма проведення</b>	Письмова (комп'ютерне тестування)
<b>Тривалість проведення</b>	2 академічні години (1 год. 20 хв.)
<b>Максимальна кількість балів</b>	40 балів (1 правильна відповідь на тестове завдання – 1 бал; усього 40 тестових завдань), у т.ч. <ul style="list-style-type: none"> <li>• 20 тестових завдань з дисципліни «Теорія інформації та комунікацій»</li> <li>• 20 тестових завдань з дисципліни «Світові медіасистеми»</li> </ul>
<b>Критерії оцінювання</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 40–38 балів — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу, з можливими незначними недоліками;</li> <li>• 37–35 балів — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок;</li> <li>• 34–30 балів — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок;</li> <li>• 29–25 балів — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності;</li> <li>• 24–20 балів — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь);</li> <li>• 19–0 балів — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання.</li> </ul>
<b>Перелік допоміжних матеріалів</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Робочі програми навчальних дисциплін</li> <li>• ЕНК: <ul style="list-style-type: none"> <li>– Масова комунікація та інформація (3 курс, ЖУР, МЖ, денна) <a href="https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20822">https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20822</a></li> <li>– Масова комунікація та інформація (3 курс, ЖУР, заочна) <a href="https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20823">https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20823</a></li> </ul> </li> </ul>
<b>Орієнтовний перелік питань</b>	<p><i>Орієнтовний перелік питань з дисципліни «Теорія інформації та комунікацій»</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Дати визначення поняттю «інформація».</li> <li>2. Проаналізувати атрибутивну і функціональну теорія інформації.</li> <li>3. Прокоментувати поняття «інформація» в різних науках.</li> </ol>

4. Обґрунтувати різне розуміння інформації в біології (генетика, інстинкт тощо), гуманітаристиці й математиці (кількісні показники).
5. Як ви розумієте твердження: Інформація – комунікація і зв'язок, у процесі якого усувається невизначеність (Клод Шеннон).
6. Проаналізувати проблему вибору зберігання інформації.
7. Проаналізувати функціонування інформації.
8. Як ви розумієте схему: Джерело інформації – канал зв'язку – приймач інформації (К. Шеннон).
9. Дати визначення поняттям: повідомлення (послання, месидж); інтерпретація (сприйняття); комунікація.
10. Пояснити особливості нагромадження і зберігання інформації для майбутнього використання.
11. Проаналізувати проблему інформаційного вибору.
12. Проаналізувати українське законодавство про поняття «інформація». Недосконалість визначень.
13. Дати визначення поняттю «інфосфера».
14. Дати визначення поняттю «ноосфера».
15. Проаналізувати залежність швидкості суспільних перетворень від інтенсивності інформаційних обмінів.
16. Проаналізувати стрибкоподібне збільшення інформації в інформаційному суспільстві. Інформаційний вибух.
17. Проаналізувати аспекти і параметри інформації.
18. Назвати інформаційні ресурси (запаси), проаналізувати їх незнищенність, високу потенційну інтелектуальну вартість.
19. Назвати якісні параметри інформації, їх суб'єктивність.
20. Обґрунтувати потребу в передачі інформації від покоління до покоління (культура).
21. Дати визначення поняттю «Соціальна (масова) інформація».
22. Прокоментувати суб'єктивність соціальної інформації.
23. Назвати параметри соціальної інформації.
24. Пояснити, у чому полягає цінність інформації як її корисність, актуальність, вигідність тощо.
25. Проаналізувати реальність і нереальність інформації.
26. Проаналізувати знакову і незнакову інформацію.
27. Прокоментувати вербальну і невербальну інформацію.
28. Обґрунтувати доступність мас до інформації.
29. Пояснити, чому активний пошук інформації – риса людини й людського спілкування.
30. Назвати переваги ЕОМ у пошуку інформації в замкнутій системі й людини – у зовнішньому довкіллі.
31. Дати визначення поняттю «інформаційні шуми».
32. Проаналізувати соціальне спотворення інформації.
33. Дати визначення поняттям «організована й неорганізована (немасова) інформація».
34. Дати визначення поняттям «вертикальна і горизонтальна передача інформації».
35. Дати визначення поняттю «інформація в журналістиці (мас-медіа)».
36. Назвати інформаційні ефекти мас-медіа.
37. Інформаційні запити.
38. Дати визначення поняттю «комунікація».
39. Проаналізувати інтерсуб'єктність, діяльний характер, навчання («мистецтву») комунікації.
40. Проаналізувати комунікативні знаки чотирьох видів: словесні, кінетичні, музичні, графічні.
41. Довести, що мова – основна форма комунікування.
42. Проаналізувати схеми комунікації Г.Д. Лассвелла.
43. Проаналізувати схеми комунікації К. Шеннона і В. Вівера.

44. Проаналізувати абсолютизацію каналу передачі в теорії Г.М. МакЛюена.
45. Дати визначення поняттям: Адресант, адресат комунікації, повідомлення, код, контекст, контакт (Р. Якобсон).
46. Назвати складники комунікаційних актів.
47. Проаналізувати цілі комунікації та потреби людини.
48. Проаналізувати зв'язок комунікації з пірамідою потреб А. Маслоу.
49. Назвати функції комунікації.
50. Проаналізувати модель комунікативних функцій Р. Якобсона.
51. Проаналізувати міжособистісну комунікацію.
52. Назвати недоліки і переваги невербальної комунікації.
53. Охарактеризувати вербальне спілкування як найуніверсальніший спосіб і найбільш досліджений різновид комунікації.
54. Охарактеризувати мовлення як частина комунікативної культури й культури загалом.
55. Пояснити, у чому полягають труднощі перекладу.
56. Охарактеризувати маси як натовп, публіка, гетерогенна система, аудиторія мас-медіа.
57. Охарактеризувати маси як продукт машинної техніки і «надорганізованого» бюрократичного суспільства (Карл Маннгейм).
58. Проаналізувати теорію атомізму (мас, аудиторії).
59. Проаналізувати теорію лідерів думок.
60. Проаналізувати принципіву гетерогенність мас.
61. Охарактеризувати маси – будь-яка велика кількість людей, різна за структурою і яка утворює соціальну організацію.
62. Назвати та проаналізувати три закони схеми поширення ідей в акті комунікації.
63. Охарактеризувати мас-медіа як цемент суспільства, який дає соціальні орієнтири.
64. Масова комунікація і масове суспільство. Вульгаризація смаків.
65. Охарактеризувати масову комунікацію як маніпулювання масами.
66. Охарактеризувати мас-медіа як формування у людини стереотипного світогляду.
67. Охарактеризувати мас-медіа як найважливіший каталізатор масовізації.
68. Проаналізувати проблему пасивності й активності мас.
69. Проаналізувати потребу масової комунікації в момент, коли міжособистісна комунікація вже не справлялася з завданнями.
70. Проаналізувати ефекти мас-медіа – зміна поведінки отримувача.
71. Охарактеризувати ключову роль комунікаторів у впливі на маси.
72. Проаналізувати вплив комунікатора на характер і зміст інформації.
73. Проаналізувати вплив на маси через актуальність і регулярність впливу.
74. Пояснити еднальну роль діяльності мас-медіа.
75. Назвати причини звернення реципієнтів до мас-медіа.
76. Охарактеризувати масові реакції на журналістські виступи.
77. Проаналізувати конвергенцію масмедійної сфери й політики.
78. Назвати чинники формування суспільної думки з боку мас-медіа.
79. Назвати стратегіями впливу на маси.
80. У чому полягає неоднозначність тлумачення ефектів масової комунікації, їх критеріїв, способів визначення й досягнення?
81. Проаналізувати явище дезінформації, порушення правових і етичних норм.
82. Охарактеризувати стратегію ефективного отримання інформації.
83. Проаналізувати модель впливу мас-медіа.
84. Дати визначення поняттю «масова комунікація».
85. Назвати параметри масової комунікації.

86. Проаналізувати зростання ролі масової комунікації з переходом до інформаційного суспільства.
87. Назвати професійних комунікаторів.
88. Охарактеризувати масовість і анонімність аудиторії масової комунікації.
89. Проаналізувати односторонність повідомлень у масовій комунікації.
90. Пояснити принципову присутність і потребу технічних «посередників» у масовій комунікації.
91. Проаналізувати неособисте спілкування в масовій комунікації.
92. Охарактеризувати інтенсивний обмін великою кількістю інформації у масовій комунікації.
93. Проаналізувати організований, регульований масовокомунікаційний процес інформування.
94. Пояснити інформування і формування установок в масовому комунікуванні.
95. Проаналізувати публічність, принципову доступність масовокомунікаційного контенту.
96. Охарактеризувати масову комунікацію як історичний процес культуроспадкування.
97. Охарактеризувати масову комунікацію як сукупність знань, цінностей і норм.
98. Проаналізувати комерційний характер масової комунікації.
99. Охарактеризувати масову комунікацію як обмін інформацією між складними динамічними системами.
100. Охарактеризувати масову комунікацію як процес обміну продуктами психічної діяльності.
101. Назвати перепони для процесу масової комунікації.
102. Назвати передумови для масовокомунікаційного процесу.
103. Проаналізувати сутність, функції та діяльність комунікатора.
104. Охарактеризувати взаємодію комуніката і комуніканта.
105. Пояснити процес передачі повідомлення.
106. Пояснити зворотний зв'язок у минулому і зараз.
107. Назвати перешкоди (шуми) при масовому комунікуванні.
108. Проаналізувати інформаційну функція масової комунікації.
109. Проаналізувати функцію синхронізації життя суспільства у часі та просторі.
110. Проаналізувати функцію соціалізації індивідів.
111. Проаналізувати функцію саморегуляції суспільства, його груп, осіб.
112. Проаналізувати функцію соціального контролю.
113. Проаналізувати функцію збереження людських цінностей та інститутів у єдності з соціальною сферою.
114. Проаналізувати функцію посередника між людиною і суспільством.
115. Проаналізувати функцію кореляції (між реальністю та її відтворенням у медіа).
116. Проаналізувати функцію програмування (творення символів і стереотипів).
117. Проаналізувати функцію гри (рекреативна).
118. Проаналізувати функцію задоволення в отриманні вузькопрофільної інформації.
119. Проаналізувати функцію ескапізму (розрядка напруги, відволікання від повсякденних проблем, повсякденності загалом).
120. Проаналізувати функцію задоволення психічних і соціальних потреб людини.
121. Проаналізувати функцію передачі культурних засад (пізнавально-культурологічна функція).
122. Проаналізувати функцію особистісної ідентифікації.
123. Проаналізувати мобілізаційну функцію масової комунікації.

124. Проаналізувати функцію управління самоспостереженням за суспільною системою (Н. Луман).
125. Проаналізувати функцію формування уявлення про світ і суспільство, на які орієнтується саме суспільство.

*Орієнтовний перелік питань з дисципліни «Світові медіасистеми»*

1. Розкрийте особливості середземноморської моделі медіасистеми (модель поляризованого плюралізму) на прикладі будь-якої країни, що належить до даної моделі.
2. Розкрийте особливості північноєвропейської моделі медіасистеми (демократичної) на прикладі будь-якої країни, що належить до даної моделі.
3. Розкрийте особливості північноатлантичної моделі медіасистеми (ліберальної) на прикладі будь-якої країни, що належить до даної моделі.
4. Доведіть або спростуйте приналежність України до середземноморської моделі медіасистеми.
5. Доведіть або спростуйте приналежність України до північноєвропейської моделі медіасистеми.
6. Доведіть або спростуйте приналежність України до північноатлантичної моделі медіасистеми.
7. Доведіть або спростуйте сучасне існування чотирьох теорій преси Ф. Сіберта, Т. Пітерсона та В. Шрамма.
8. Опишіть особливості взаємодії ЗМІ та політики в Україні. Надайте рекомендації для ефективної прозорої взаємодії.
9. Опишіть рівень професіоналізації журналістів в Україні. Надайте рекомендації для вдосконалення.
10. Опишіть особливості медіасистеми Іспанії та надайте рекомендації вдалих практик для застосування в Україні.
11. Опишіть особливості медіасистеми Італії та надайте рекомендації вдалих практик для застосування в Україні.
12. Опишіть особливості медіасистеми Німеччини та надайте рекомендації вдалих практик для застосування в Україні.
13. Опишіть особливості медіасистеми Франції та надайте рекомендації вдалих практик для застосування в Україні.
14. Опишіть особливості медіасистеми Великої Британії та надайте рекомендації вдалих практик для застосування в Україні.
15. Опишіть особливості медіасистеми Канади та надайте рекомендації вдалих практик для застосування в Україні.
16. Опишіть основні тенденції розвитку сучасної медіасистеми та проаналізуйте рівень їх наявності і впровадження в Україні.
17. Розкрийте роль медіа та зазначте сучасні приклади правдивості слів «Хто володіє інформацією, той володіє світом» Н. Ротшильда.
18. Опишіть особливості концепції інформаційного суспільства Й. Масуди та рівень її впровадження в Україні.
19. Розкрийте концепцію Г.Маклюена «Глобальне село» та оцініть впровадження концепції в Україні.
20. Проаналізуйте взаємодію медіа та інформаційної політики в Данії та надайте рекомендації успішних практик для впровадження в Україні.
21. Проаналізуйте взаємодію медіа та інформаційної політики в Нідерландах та надайте рекомендації успішних практик для впровадження в Україні.
22. Опишіть вплив медіа на імідж та репутацію політичних лідерів на прикладі будь-якого з українських політиків.
23. Проаналізуйте роль соціальних мереж у діяльності окремих політичних сил на прикладі будь-якої політичної партії України.

	<ol style="list-style-type: none"><li>24. Розкрийте особливості гейміфікації ЗМІ із зазначенням успішних прикладів новинних ігор та надайте рекомендації українським медіа щодо їх створення та впровадження.</li><li>25. Надайте рекомендації використання дрон-журналістики українським медіа на прикладі ефективних практик світовими медіа.</li><li>26. Надайте авторські пропозиції покращення загального медіа ландшафту України.</li><li>27. Надайте авторські рекомендації можливості поглиблення інформаційного суспільства в Україні.</li><li>28. Надайте авторські пропозиції застосування новинних ігор в умовах інформаційної війни між Україною та Росією.</li><li>29. Запропонуйте стратегію (з основними етапами) переходу України до північноатлантичної моделі медіасистеми.</li><li>30. Надайте авторські рекомендації подолання постправди в Україні та потужного впровадження «журналістики рішень».</li></ol>
--	---

Програма екзамену розглянута і затверджена на засіданні кафедри міжнародної журналістики, протокол № 4 від 11 листопада 2024 року.

**Завідувач кафедри**

\_\_\_\_\_

Віталій ТЕРЕЩУК

**Екзаменатор**

\_\_\_\_\_

Ніна ЗРАЖЕВСЬКА